

PRESENTACIÓN MATERIA

MATERIA	HISTORIA DE ESPAÑA		CURSO	2º BACHARELATO
CURSO ACADÉMICO	2022/2023	PROFESOR	DIEGO XESÚS LÓPEZ GONZÁLEZ	

CONTIDOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE ASOCIADOS. 1ª Avaliación

Bloque 0: Como se escribe a Historia. Criterios comúns	
Contidos	Estándares de Aprendizaxe
<ul style="list-style-type: none"> B0.1. Método histórico. Fontes e perspectivas. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.
<ul style="list-style-type: none"> B0.2. Análise e comentario de fontes. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB0.2.1. Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.
<ul style="list-style-type: none"> B0.3. Utilidade das fontes. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB0.3.1. Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas.
<ul style="list-style-type: none"> B0.4. Mapas e liñas do tempo. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB0.4.1. Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.
Bloque 1. A Península Ibérica desde os primeiros humanos ata a desaparición da monarquía Visigoda (711)	
<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Da prehistoria á monarquía visigoda: prehistoria (evolución do Paleolítico ao Neolítico; pintura cantábrica e levantina; importancia da metalurxia); configuración das áreas celta e ibérica (Tartesos, indoeuropeos e colonizadores orientais; cultura castrexa); Hispania romana (conquista e romanización da Península; legado cultural romano; exemplo galego); monarquía visigoda (ruralización da economía; poder da Igrexa e a nobreza). 	<ul style="list-style-type: none"> HEB1.1.1. Explica as diferenzas entre a economía e a organización social do Paleolítico e do Neolítico, e as causas do cambio.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB1.1.2. Identifica as diferenzas entre unha imaxe de pintura cantábrica e outra de pintura levantina.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB1.1.3. Describe os avances no coñecemento das técnicas metalúrxicas e explica as súas repercusións.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB1.1.4. Resume as características principais do reino de Tartesos e cita as fontes históricas para o seu coñecemento.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB1.1.5. Explica o diferente nivel de desenvolvemento das áreas celta e ibérica en vésperas da conquista romana en relación coa influencia recibida dos indoeuropeos, o reino de Tartesos e os colonizadores fenicios e gregos.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB1.1.6. Debuxa un mapa esquemático da Península Ibérica e delimita nel as áreas ibérica e celta.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB1.1.7. Define o concepto de romanización e describe os medios empregados para levala a cabo. ▪ HEB1.1.8. Compara o ritmo e grao de romanización dos territorios peninsulares. ▪ HEB1.1.9. Resume as características da monarquía visigoda e explica por que alcanzou tanto poder a igrexa e a nobreza. ▪ HEB1.1.10. Procura información de interese (en libros e internet) sobre o mantemento cultural e artístico do legado romano na España actual, e elabora unha breve exposición. ▪ HEB1.1.11. Representa unha liña do tempo desde 250 a.C. ata 711 d.C., e sitúa nela os principais acontecementos históricos. ▪ HEB1.1.12. Partindo de fontes historiográficas, responde a cuestións ou situacións.
<p>Bloque 2. A Idade Media: tres culturas e un mapa político en constante cambio (711-1474)</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Al-Andalus: conquista musulmá da Península; evolución política de Al-Andalus; revitalización económica e urbana; estrutura social; relixión, cultura e arte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.1.1. Explica as causas da invasión musulmá e da súa rápida ocupación da Península. ▪ HEB2.1.2. Representa unha liña do tempo desde 711 ata 1474 e sitúa nunha ringleira os principais acontecementos relativos a Al-Andalus e noutra os relativos aos reinos cristiáns. ▪ HEB2.1.3. Describe a evolución política de Al-Andalus. ▪ HEB2.1.4. Resume os cambios económicos, sociais e culturais introducidos polos musulmáns en Al-Andalus.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Os reinos cristiáns do século XIII ao XV: evolución política; nacemento das Cortes. Os reinos cristiáns na baixa Idade Media (séculos XIV e XV); diferente evolución e organización política das coroas de Castela, Aragón e Navarra. Proceso de reconquista e repoboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.2.1. Describe as grandes etapas e as causas xerais que conducen ao mapa político da Península Ibérica ao remate da Idade Media. ▪ HEB2.2.2. Explica a orixe das Cortes nos reinos cristiáns e as súas principais funcións. ▪ HEB2.2.3. Compara a organización política da coroa de Castela, a de Aragón e o reino de Navarra ao remate da Idade Media. ▪ HEB2.2.4. Comenta o ámbito territorial e as características de cada sistema de repoboación, así como as súas causas e as súas consecuencias.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Os reinos cristiáns na Idade Media: réxime señorial e sociedade estamental. Tensións sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.3.1. Describe as grandes fases da evolución económica dos territorios cristiáns durante a Idade Media.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Os reinos cristiáns na Idade Media: do estancamento á expansión económica. Crises agraria e demográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.4.1. Explica a orixe e as características do réxime señorial e a sociedade estamental no ámbito cristián.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. O Camiño de Santiago. Unha cultura plural: cristiáns, musulmáns e xudeus. Manifestacións artísticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB2.5.1. Describe o labor dos centros de tradución. ▪ HEB2.5.2. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística do Camiño de Santiago,

	e elabora unha breve exposición.
Bloque 3. A formación da monarquía hispánica e a súa expansión mundial (1474-1700)	
<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Os Reis Católicos: unión dinástica de Castela e Aragón; reorganización do Estado; política relixiosa; conquista de Granada; descuberta de América; incorporación de Navarra; relacións con Portugal. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB3.1.1. Define o concepto de unión dinástica aplicado a Castela e Aragón en tempos dos Reis Católicos e describe as características do novo Estado.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB3.1.2. Explica as causas e as consecuencias dos feitos máis relevantes de 1492.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB3.1.3. Analiza as relacións dos Reis Católicos con Portugal e os obxectivos que perseguían.
<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Auxe do Imperio no século XVI: dominios de Carlos I e de Filipe II; modelo político dos Austrias; conflitos internos; conflitos relixiosos no seo do Imperio; conflitos exteriores; exploración e colonización de América e do Pacífico; política económica respecto a América; a revolución dos prezos e o custo do Imperio. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB3.2.1. Compara os imperios territoriais de Carlos I e de Filipe II, e explica os problemas que provocaron.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB3.2.2. Explica a expansión colonial en América e no Pacífico durante o século XVI.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB3.2.3. Analiza a política respecto a América no século XVI e as súas consecuencias para España, Europa e a poboación americana.
<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Crise e decadencia do Imperio no século XVII: os validos; expulsión dos mouriscos; proxectos de reforma de Olivares; guerra dos Trinta Anos e perda da hexemonía en Europa en favor de Francia; rebelións de Cataluña e Portugal en 1640; Carlos II e o problema sucesorio; crise demográfica e económica. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB3.3.1. Describe a práctica do valemto e os seus efectos na crise da monarquía.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB3.3.2. Explica os principais proxectos de reforma do Conde Duque de Olivares.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB3.3.3. Analiza as causas da guerra dos Trinta Anos e as súas consecuencias para a monarquía hispánica e para Europa.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB3.3.4. Compara e comenta as rebelións de Cataluña e Portugal de 1640.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB3.3.5. Explica os principais factores da crise demográfica e económica do século XVII, e as súas consecuencias.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB3.3.6. Representa unha liña do tempo desde 1474 ata 1700, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.
<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Século de Ouro español: do Humanismo á Contrarreforma; Renacemento e Barroco na literatura e na arte. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB3.4.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre os seguintes pintores do Século de Ouro español: El Greco, Ribera, Zurbarán, Velázquez e Murillo.
Bloque 4. España na órbita francesa: o reformismo dos primeiros Borbóns (1700-1788)	
<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Cambio dinástico e Guerra de Sucesión: unha contenda civil e europea; a Paz de Utrecht e o novo equilibrio europeo; os pactos de familia con Francia. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB4.1.1. Explica as causas da Guerra de Sucesión Española e a composición dos bandos en conflito.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB4.1.2. Representa unha liña do tempo desde 1700 ata 1788, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.1.3. Detalla as características da nova orde europea xurdida da Paz de Utrecht e o papel de España nela.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Reformas institucionais: novo modelo de Estado; Administración en América; Facenda Real; relacións Igrexa-Estado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.2.1. Define os decretos de nova planta e explica a súa importancia na configuración do novo Estado borbónico.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.2.2. Elabora un esquema comparativo do modelo político dos Austrias e dos Borbóns.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.2.3. Explica as medidas que adoptaron ou proxectaron os primeiros Borbóns para sanear a Facenda Real.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.2.4. Describe as relacións Igrexa-Estado e as causas da expulsión dos xesuítas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Economía e política económica: recuperación demográfica; problemas da agricultura, a industria e o comercio; liberalización do comercio con América. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.3.1. Compara a evolución demográfica do século XVIII coa da centuria anterior.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.3.2. Desenvolve os principais problemas da agricultura e as medidas impulsadas por Carlos III neste sector.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.3.3. Explica a política industrial da monarquía e as medidas adoptadas respecto ao comercio con América.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Engalaxe económica de Cataluña. Estancamento económico de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.4.1. Especifica as causas da engalaxe económica de Cataluña no século XVIII.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. A Ilustración en España e Galicia: proxectistas, anovadores e ilustrados; despotismo ilustrado; novo concepto de educación; Sociedades Económicas de Amigos do País; prensa periódica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.5.1. Comenta as ideas fundamentais da Ilustración e define o concepto de despotismo ilustrado.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB4.5.2. Razona a importancia das Sociedades Económicas de Amigos do País e da prensa periódica na difusión dos valores da Ilustración.

CONTIDOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE ASOCIADOS. 2ª Avaliación

Bloque 5. A crise do Antigo Réxime (1788-1833): Liberalismo fronte a Absolutismo	
<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Impacto da Revolución Francesa: relacións entre España e Francia; Guerra da Independencia. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB5.1.1. Resume os cambios que experimentan as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata o comezo da Guerra de Independencia.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB5.1.2. Describe a Guerra da Independencia: as súas causas, a composición dos bandos en conflito e o desenvolvemento dos acontecementos.
<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Primeiro intento de revolución liberal, Cortes de Cádiz e Constitución de 1812. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB5.2.1. Compara as Cortes de Cádiz coas estamentais do Antigo Réxime.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB5.2.2. Comenta as características esenciais da Constitución de 1812.
<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Reinado de Fernando VII: restauración do absolutismo; trienio liberal; reacción absolutista. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB5.3.1. Detalla as fases do conflito entre liberais e absolutistas durante o reinado de Fernando VII.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB5.3.2. Define o carlismo e resume a súa orixe e os apoios con que contaba inicialmente.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB5.3.3. Representa unha liña do tempo desde 1788 ata 1833 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB5.3.4. Representa nun esquema as diferenzas, en canto a sistema político e estrutura social, entre o Antigo Réxime e o réxime liberal burgués.
<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Emancipación da América española: protagonismo crioulo; fases do proceso; repercusións para España. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB5.4.1. Explica as causas e o desenvolvemento do proceso de independencia das colonias americanas.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB5.4.2. Especifica as repercusións económicas para España da independencia das colonias americanas.
<ul style="list-style-type: none"> B5.5. A obra de Goya como testemuño da época. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB5.5.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre Goya e elabora unha breve exposición sobre a súa visión da guerra.
Bloque 6. A conflictiva construción do Estado liberal (1833-1874)	
<ul style="list-style-type: none"> B6.1. O carlismo como derradeiro bastión absolutista: ideario e apoios sociais; as dúas primeiras guerras carlistas. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB6.1.1. Identifica o ámbito xeográfico do carlismo e explica o seu ideario e os seus apoios sociais.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB6.1.2. Especifica as causas e consecuencias das dúas primeiras guerras carlistas.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB6.1.3. Representa unha liña do tempo desde 1833 ata 1874 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.
<ul style="list-style-type: none"> B6.2. Triunfo e consolidación do liberalismo no reinado de Isabel II: primeiros partidos políticos; protagonismo político dos militares; lexislación económica de 	<ul style="list-style-type: none"> HEB6.2.1. Describe as características dos partidos políticos que xurdiron durante o reinado de Isabel II.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB6.2.2. Resume as etapas da evolución política do reinado de Isabel II desde a súa minoría de idade, e explica o papel dos

signo liberal; nova sociedade de clases.	militeiros.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.2.3. Explica as medidas de liberalización do mercado da terra levadas a cabo durante o reinado de Isabel II.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.2.4. Compara as desamortizacións de Mendizábal e Madoz, e especifica os obxectivos dunha e outra.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.2.5. Especifica as características da nova sociedade de clases e compáraa coa sociedade estamental do Antigo Réxime.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Proceso constitucional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.3.1. Compara o Estatuto Real de 1834 e as Constitucións de 1837 e 1845.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Sexenio Democrático: revolución de 1868 e caída da monarquía isabelina; procura de alternativas políticas e monarquía de Amadeo I; primeira República; guerra de Cuba, terceira guerra carlista e insurrección cantonal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.4.1. Explica as etapas políticas do Sexenio Democrático.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.4.2. Describe as características esenciais da Constitución democrática de 1869.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.4.3. Identifica os grandes conflitos do sexenio e explica as súas consecuencias políticas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Inicios do movemento obreiro español: condicións de vida da poboación obreira e labrega; a Asociación Internacional de Traballadores e o xurdimento das correntes anarquista e socialista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB6.5.1. Relaciona a evolución do movemento obreiro español durante o Sexenio Democrático coa do movemento obreiro internacional.
<p>Bloque 7. A Restauración Borbónica: implantación e afianzamento dun novo sistema político (1874-1902)</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Teoría e realidade do sistema canovista: inspiración no modelo inglés; a Constitución de 1876 e o bipartidismo; quenda de partidos, caciquismo e fraude electoral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.1.1. Explica os elementos fundamentais do sistema político ideado por Cánovas.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.1.2. Especifica as características esenciais da Constitución de 1876.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.1.3. Describe o funcionamento real do sistema político da Restauración.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.1.4. Representa unha liña do tempo desde 1874 ata 1902 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Oposición ao sistema: catalanismo, nacionalismo vasco, rexionalismo galego e movemento obreiro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.2.1. Resume a orixe e a evolución do catalanismo, o nacionalismo vasco e o rexionalismo galego.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.2.2. Analiza as correntes ideolóxicas do movemento obreiro e labrego español, así como a súa evolución durante o derradeiro cuarto do século XIX.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Éxitos políticos: estabilidade e consolidación do poder civil; liquidación do problema carlista; solución temporal do problema de Cuba. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.3.1. Compara o papel político dos militares no reinado de Afonso XII co das etapas precedentes do século XIX.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.3.2. Describe a orixe, o desenvolvemento e as repercusións da terceira guerra carlista.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Perda das derradeiras colonias e crise de 1898: guerra de Cuba e con Estados Unidos; Tratado de París; rexeneracionismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.4.1. Explica a política española respecto ao problema de Cuba.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.4.2. Sinala os principais feitos do desastre colonial de 1898 e as consecuencias territoriais do Tratado de París.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB7.4.3. Especifica as consecuencias para España da crise do 98 nos ámbitos económico, político e ideolóxico.

CONTIDOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE ASOCIADOS. 3ª Avaliación

Bloque 8. Continuidade e transformacións económicas no século XIX: un desenvolvemento insuficiente	
Contidos	Estándares de Aprendizaxe
<ul style="list-style-type: none"> B8.1. Lento crecemento da poboación: mantemento dun réxime demográfico antigo; excepción de Cataluña. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB8.1.1. Identifica os factores do lento crecemento demográfico español no século XIX.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB8.1.2. Compara a evolución demográfica de Cataluña coa do resto de España no século XIX.
<ul style="list-style-type: none"> B8.2. Economía española no XIX: agricultura protexida e estancada (efectos das desamortizacións; baixos rendementos); deficiente industrialización (industria téxtil catalá, siderurxia e a minaría); dificultades dos transportes (condicionamentos xeográficos; rede de ferrocarrís); comercio (proteccionismo fronte a librecambismo); finanzas (a peseta como unidade monetaria; desenvolvemento da banca moderna; problemas da Facenda; investimentos estranxeiros. O caso galego. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB8.2.1. Explica os efectos económicos das desamortizacións de Mendizábal e Madoz.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB8.2.2. Especifica as causas dos baixos rendementos da agricultura española do século XIX.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB8.2.3. Describe a evolución da industria téxtil catalá, a siderurxia e a minaría ao longo do século XIX.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB8.2.4. Compara a revolución industrial española coa dos países máis avanzados de Europa.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB8.2.5. Relaciona as dificultades do transporte e o comercio interior cos condicionamentos xeográficos.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB8.2.6. Explica os obxectivos da rede ferroviaria e as consecuencias da lei xeral de ferrocarrís de 1855.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB8.2.7. Compara os apoios, os argumentos e as actuacións de proteccionistas e librecambistas ao longo do século XIX.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB8.2.8. Explica o proceso que conduciu á unidade monetaria e á banca moderna.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB8.2.9. Explica a reforma Mon-Santillán da Facenda pública e os seus efectos.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB8.2.10. Especifica como os investimentos en España de Francia e de Inglaterra afectaron o modelo de desenvolvemento económico español durante o século XIX.
Bloque 9. A crise do sistema da Restauración e a caída da monarquía (1902-1931)	
<ul style="list-style-type: none"> B9.1. Intentos de modernización do sistema: revisionismo político dos primeiros gobernos de Afonso XIII; oposición de republicanos e nacionalistas cataláns, vascos, galegos e andaluces. 	<ul style="list-style-type: none"> HEB9.1.1. Define en que consistiu o revisionismo político inicial do reinado de Afonso XIII, e as principais medidas adoptadas.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB9.1.2. Representa unha liña do tempo desde 1902 ata 1931, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.
	<ul style="list-style-type: none"> HEB9.1.3. Elabora un esquema cos factores internos e externos da quebra do sistema político da Restauración.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.2. Quebra do sistema: impacto dos acontecementos exteriores (intervención en Marrocos; I Guerra Mundial; Revolución Rusa); crecente axitación social (Semana Tráxica de Barcelona; crise xeral de 1917; "trienio bolchevique" en Andalucía). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.2.1. Especifica a evolución das forzas políticas de oposición ao sistema: republicanos e nacionalistas.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.2.2. Explica as repercusións da I Guerra Mundial e da Revolución Rusa en España.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.2.3. Analiza as causas, os principais feitos e as consecuencias da intervención de España en Marrocos entre 1904 e 1927.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.2.4. Analiza a crise xeral de 1917: as súas causas, manifestacións e consecuencias.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.3. Ditadura de Primo de Rivera: directorio militar e directorio civil; remate da guerra de Marrocos; caída da ditadura; afundimento da monarquía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.3.1. Especifica as causas do golpe de estado de Primo de Rivera e os apoios con que contou inicialmente.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.3.2. Describe a evolución da ditadura de Primo de Rivera, desde o directorio militar ao directorio civil e o seu remate.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.3.3. Explica as causas da caída da monarquía.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B9.4. Crecemento económico e cambios demográficos no primeiro terzo do século: efectos da Guerra Mundial na economía española; intervencionismo estatal da ditadura; transición ao réxime demográfico moderno; movementos migratorios; transvasamento de poboación da agricultura á industria. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.4.1. Analiza os efectos da I Guerra Mundial sobre a economía española.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.4.2. Describe a política económica da ditadura de Primo de Rivera.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB9.4.3. Explica os factores da evolución demográfica de España no primeiro terzo do século XX.
<p>Bloque 10. A II República. A Guerra Civil nun contexto de crise internacional (1931-1939)</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.1. A II República como solución democrática ao afundimento do sistema da Restauración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.1.1. Explica as causas que levaron á proclamación da II República e relaciona as súas dificultades coa crise económica mundial dos anos 30.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.1.2. Diferencia as forzas de apoio e oposición á República nos seus comezos, e describe as súas razóns e as principais actuacións.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.2. Evolución política durante a II República: bienio reformista (Constitución de 1931; política de reformas; Estatuto de Cataluña; forzas de oposición á República); bienio radical-cedista (política restauradora e radicalización popular; revolución de Asturias); Fronte Popular (primeiras actuacións do Goberno; preparación do golpe militar). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.1. Resume as reformas impulsadas durante o bienio reformista da República.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.2. Especifica as características esenciais da Constitución de 1931.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.3. Analiza o proxecto de reforma agraria: as súas razóns, o seu desenvolvemento e os seus efectos.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.4. Compara as actuacións do bienio radical-cedista coas do bienio anterior.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.5. Describe as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución de Asturias de 1934.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.2.6. Explica as causas da formación da Fronte Popular e as actuacións tras o seu triunfo electoral, ata o comezo da guerra.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.3. Guerra Civil: sublevación e desenvolvemento da guerra; dimensión internacional do conflito; evolución das dúas zonas; consecuencias da guerra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.1. Especifica os antecedentes da Guerra Civil.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.2. Relaciona a Guerra Civil española co contexto internacional.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.3.3. Compara a evolución política e a situación económica dos dous bandos durante a guerra. ▪ HEB10.3.4. Especifica os custos humanos e as consecuencias económicas e sociais da guerra. ▪ HEB10.3.5. Sintetiza nun esquema as grandes fases da guerra, desde o punto de vista militar. ▪ HEB10.3.6. Representa unha liña do tempo desde 1931 ata 1939, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B10.4. Idade de Prata da cultura española: da xeración do 98 á do 36. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB10.4.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a Idade de Prata da cultura española.
Bloque 11. A ditadura franquista (1939-1975)	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.1. Características e evolución do franquismo: postguerra (grupos ideolóxicos e apoios sociais do franquismo; oscilantes relacións co exterior; configuración política do novo Estado; represión política; autarquía económica); anos do "desenvolvemento" (plans de desenvolvemento e o crecemento económico; transformacións sociais; reafirmación política do réxime; política exterior; crecente oposición ao franquismo); fin do franquismo (inestabilidade política; dificultades exteriores; efectos da crise económica internacional de 1973). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.1. Elaboro un esquema cos grupos ideolóxicos e os apoios sociais do franquismo na súa etapa inicial.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.2. Diferencia etapas na evolución de España durante o franquismo, e resume os trazos esenciais de cada unha.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.3. Explica a organización política do Estado franquista.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.4. Explica as relacións exteriores, a evolución política e a situación económica de España desde o remate da Guerra Civil ata 1959.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.5. Explica as relacións exteriores, a evolución política e as transformacións económicas e sociais de España desde 1959 ata 1973.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.6. Especifica as causas da crise final do franquismo desde 1973.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.7. Relaciona a evolución política do réxime cos cambios que se producen no contexto internacional.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.8. Explica a política económica do franquismo nas súas etapas e a evolución económica do país.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.9. Describe as transformacións que experimenta a sociedade española durante os anos do franquismo, así como as súas causas.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.10. Especifica os grupos de oposición política ao réxime franquista e comenta a súa evolución no tempo.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.1.11. Representa unha liña do tempo desde 1939 ata 1975, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B11.2. Cultura española durante o franquismo: cultura oficial; cultura do exilio; cultura interior á marxe do sistema. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB11.2.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a cultura do exilio durante o franquismo.
Bloque 12. Normalización democrática de España e integración en Europa (desde 1975)	

<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.1. Transición á democracia: crise económica mundial; alternativas políticas ao franquismo, continuísmo, reforma ou ruptura; o papel do Rei; a lei para a reforma política; primeiras eleccións democráticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.1.1. Explica as alternativas políticas que se propuñan tras a morte de Franco, e quen defendía cada unha.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.1.2. Describe o papel desempeñado polo Rei durante a transición.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.1.3. Describe as actuacións impulsadas polo presidente de Goberno Adolfo Suárez para a reforma política do réxime franquista: lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, etc.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.1.4. Explica as causas e os obxectivos dos Pactos da Moncloa.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.2. Período constituínte: Pactos da Moncloa; preautonomías de Cataluña e o País Vasco; Constitución de 1978 e Estado das autonomías. O caso de Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.2.1. Explica o proceso de elaboración e aprobación da Constitución de 1978 e as súas características esenciais.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.2.2. Describe como se estableceron as preautonomías de Cataluña e o País Vasco.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.3. Gobernos constitucionais: problema do terrorismo; golpe de Estado frustrado de 1981; ingreso na OTAN; plena integración en Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.1. Elabora un esquema coas etapas políticas desde 1979 ata a actualidade, segundo o partido no poder, e sinala os principais acontecementos de cada unha delas.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.2. Comenta os feitos máis salientables do proceso de integración en Europa e as consecuencias para España desta integración.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.3. Analiza a evolución económica e social de España desde a segunda crise do petróleo en 1979 ata o comezo da crise financeira mundial de 2008.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.4. Analiza o impacto da ameaza terrorista sobre a normalización democrática de España, describe a xénese e evolución das organizacións terroristas que actuaron desde a transición democrática ata os nosos días (ETA, GRAPO, etc.) e reflexiona sobre outros temas relacionados: a cidadanía ameazada, os movementos asociativos de vítimas, a mediación en conflitos, etc.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.3.5. Representa unha liña do tempo desde 1975 ata os nosos días, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B12.4. Papel de España no mundo actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HEB12.4.1. Explica a posición e o papel da España actual na Unión Europea e no mundo.

CRITERIOS, ESTRATEXIAS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Con que temporalización se farán probas escritas? Realizaranse mínimo dúas probas escritas por Avaliación

Como se cualificarán as probas, traballos individuais ou colectivos, traballos na libreta, observación. Ponderación, redondeo,... Cada proba escrita seguirá o modelo das ABAU, que se xunta a continuación:

Cada proba escrita seguirá o modelo das ABAU, pero sendo a nota sobre 9 puntos:

Mantense como criterio de corrección no caso das definicións e das preguntas a desenvolver a **Capacidade de síntese**, e con **boa ortografía**, DESCONTANDO CADA FALTA 0'05 (ata un máximo de 1 punto na nota do exame)

1. DEFINICIÓNS: cunha extensión máxima de 50 palabras (5 liñas aprox.)
2. UNHA PREGUNTA TEÓRICA A DESENVOLVER extensión máxima de 400 palabras (40 liñas aprox)
3. COMPOSICIÓN DE TEXTO HISTÓRICO A DESENVOLVER EN TRES OU MÁIS CARAS DE FOLIO (ata 5 puntos): Ao non haber Composición na proba dos Bloques 1,2, 3 e 4, a ponderación desta pasará a preguntas teóricas, cunha valoración de ata 3'5 puntos. (Nos exames con Composición a teoría entrará de xeito rotatorio en cada un dos exames ata o último exame no que entrará toda a modo de preproba ABAU) PENALIZACIÓNS: o sistema de penalizacións por exceso de liñas substitúese polo criterio único de **NON VALORAR A PARTE DA RESPONSTA QUE EXCEDA DA EXTENSIÓN FIXADA**.

CONTIDOS	DATA EXAME
Teoría e vocabulario dos Bloques 1,2, 3 e 4	27 outubro
Composición e vocabulario do Bloque 5 e Teoría e vocabulario dos Bloques 1 e 2	01 decembro
Composición e vocabulario dos Bloques 6 e 7 e Teoría e vocabulario dos Bloques 3 e 4	26 xaneiro
Composición e vocabulario dos Bloques 8 e 9, e Teoría e vocabulario dos Bloques 1 e 2	09 febreiro
Composición e vocabulario do Bloque 10 e Teoría e vocabulario dos Bloques 3 e 4	16 marzo
Composición e vocabulario dos Bloques 11 e 12 e Teoría e vocabulario dos Bloques 1,2, 3 e 4	27 abril

A nota das correspondentes probas escritas, será o principal instrumento de valoración e constituirá o 90% da nota final. O traballo de aula constituirá un 10% da nota final e o comportamento na aula (participación, esforzo, atención, respecto e convivencia...), será tido en conta na nota final á hora do redondeo. Farase **nota media entre as probas escritas de cada avaliación sempre que se obteñan como mínimo 3 puntos**.

No caso de non haber clases presenciais, a nota dos exames poderá adaptarse á situación e replantexarse a súa distribución por medio doutro tipo de probas ou tarefas que o profesorado considere.

Os traballos e probas por escrito e través de internet, xa sexa aula virtual ou outra plataforma, son de obrigado cumprimento e a súa entrega deberá ser a través das mesmas. O profesorado dará tempo suficiente para que, no caso de que o alumnado careza de internet ou computador, poida desenvolver as mesmas noutros espazos públicos nos que poidan empregar as devanditas ferramentas. **Se o alumnado non entrega as tarefas os días propostos estas non serán recollidas nin avaliadas sen xustificante médico que excuse o retraso na entrega.**

Cada apercibimento baixará un punto sobre a media desa avaliación.

Como se fai a media de cada unha das avaliacións? Ponderación, redondeo,...

Farase nota media entre as probas escritas de cada avaliación sempre que se obteñan como mínimo 3 puntos. Redondearase á alza cando a nota resultante, una vez alcanzado o 5, supere o medio punto (5,5 pasará a a 6...etc)_ No redondeo das notas terase en conta especialmente o traballo e a actitude do alumno e o comportamento na aula.

Que aspectos se van a valorar dentro da observación do traballo de aula?

A actitude positiva , a atención , a participación ,e , en definitiva , o traballo sistemático

Como se recupera unha proba non superada?

Non se recupera individualmente senón de xeito global

Como se recupera unha avaliación non superada?

Coas correspondentes probas de recuperación

Cómo se sube nota nunha Avaliación?

Cunha proba equivalente a una recuperación

PROMOCIÓN

A superación da materia requirirá unha cualificación igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

METODOLOXÍA

- **Presencial:**
Empregarase o LIBRO DE TEXTO Historia de España da Editorial Santillana (2016), con ISBN978-84-9972-588-8. O alumnado recibirá todo o material empregado na aula través das distintas plataformas (Edixgal, Moodle, Edmodo, Google Classroom...), e requiríránse tarefas de obrigada realización por escrito e a través das seleccionadas.
- **Semipresencial**
As empregadas no apartado anterior, mais realizando a maiores conexión online co alumnado a través da plataforma Webex, Google Hangouts, e aquelas que permitan una interacción profesorado alumnado por vía telemática.
- **Non presencial**
Manterase o horario lectivo mais este realizarase mediante a conexión online co alumnado a través da plataforma Webex, Google Hangouts, e aquelas que permitan una interacción profesorado alumnado por vía telemática.

Modelo acorde ao artigo 21 do capítulo IV relativo a avaliacións, promoción e titulación DECRETO 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.